

Vergaderjaar 2019–2020

29 924

Toezichtsverslagen AIVD en MIVD

Nr. 196

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2019

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de hoofdlijnen van het MIVD jaarplan 2020. Het gehele jaarplan is een staatsgeheim gerubriceerd document en wordt daarom slechts met de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) gedeeld.

Nationale veiligheid en de rol van de MIVD

De huidige wereld is complex en onvoorspelbaar. De MIVD verwacht dat de bedreiging van de Europese veiligheid in de komende jaren toeneemt en ook de Nederlandse (economische) veiligheids- en defensiebelangen zal raken. Naast bestaande dreigingen die hun oorsprong vinden in regionale crises en fragiele staten nemen veiligheidsrisico's voortkomend uit geopolitieke rivaliteit toe. Tegen die achtergrond vergroot en verdiept de MIVD het onderzoek naar de militaire, hybride, spionage en cyberdreiging door de Russische Federatie en China.

De Nederlandse krijgsmacht staat voor de taak om de complexe en veelzijdige dreigingen het hoofd te bieden in het kader van het beschermen van de territoriale integriteit en de bevordering van de internationale rechtsorde. Dit vereist een uitstekende inlichtingenondersteuning door de MIVD. De MIVD doet onderzoek in binnen- en buitenland op grond van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017). Daarbij wordt onder andere intensief samengewerkt met de AIVD en de NCTV, en met buitenlandse partnerdiensten.

Wiv 2017

De zorgvuldige implementatie van de Wiv 2017 heeft hoge prioriteit voor de MIVD. Deze vergt een meerjarige inspanning. Tegelijkertijd moet de operationele taakuitvoering van de MIVD en daarmee de bescherming van de nationale veiligheid en de ondersteuning van de krijgsmacht doorgang vinden. Deze combinatie vormt een uitdaging.

Een moderne en hoogwaardige informatiehuishouding is noodzakelijk voor een effectieve en Wiv-conforme taakuitvoering. Dat vraagt om aanpassing van de ICT-faciliteiten en werkprocessen aan de nieuwe wet. Dat kost tijd. Ook zijn investeringen nodig om de achterstand op ICT-gebied weg te werken. Ik investeer daarom de komende jaren in ICT bij de MIVD, oplopend tot 20 miljoen extra structureel.

In 2020 vindt de in het Regeerakkoord aangekondigde evaluatie van de Wiv 2017 plaats. De evaluatie start uiterlijk 1 mei 2020.

Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen- en Veiligheid

De MIVD doet onderzoek op basis van de Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen- en Veiligheid (GA I&V). De GA I&V beschrijft de behoefte aan inlichtingen door de verschillende behoeftezoekers en vormt daarmee de basis voor de jaarplannen van de MIVD en de AIVD. In de Voorjaarsnota 2019 zijn additionele middelen aan de AIVD en MIVD toebedeeld ten behoeve van capaciteitsuitbreiding voor het uitvoeren van de GA I&V.

Prioriteiten en accenten 2020

De onderzoeken van de MIVD zijn niet alleen gericht op het inzichtelijk maken van bestaande, reeds gekende dreigingen, maar ook op tijdig onderkennen en duiden van nog ongekende dreigingen. Hieronder volgen per aandachtsgebied de hoofdlijnen van het MIVD onderzoek.

Landenonderzoek en missiegebieden

De MIVD doet in 2020 onder meer onderzoek naar Afghanistan, Syrië en Irak. Tevens wordt de inzet van Nederlandse militairen in het kader van *enhanced Forward Presence* (eFP) ondersteund. Daarnaast doet de MIVD samen met de AIVD onderzoek naar ontwikkelingen in de omgeving van de overzeese gebiedsdelen van het Koninkrijk.

Contraproliferatie

De MIVD en de AIVD doen gezamenlijk onderzoek naar landen die ervan worden verdacht dat zij, in strijd met verdragen, werken aan het ontwikkelen van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen of daar al over beschikken. Dit onderzoek wordt in 2020 gecontinueerd.

Militair technologische ontwikkelingen en proliferatie

De MIVD doet tevens onderzoek naar militair technologische ontwikkelingen en de proliferatie van hoogwaardige militaire technologie en wapensystemen naar crisisgebieden, zodat de Nederlandse krijgsmacht op de juiste wijze kan worden uitgerust tegen bestaande en toekomstige dreigingen. Ook dit onderzoek wordt in 2020 gecontinueerd.

Spionage en beïnvloeding

Spionage, beïnvloeding en sabotage vormen een continue bedreiging voor Nederland en zijn bondgenoten. Staten met grote geopolitieke ambities zijn op zoek naar informatie om hun krijgsmacht te moderniseren, hun economie te versterken of politieke besluitvorming te beïnvloeden. Het kan hierbij gaan om klassieke spionage, om digitale spionage of een combinatie van beide. Hacken biedt mogelijkheden voor sabotage en beïnvloeding van politieke en bestuurlijke besluitvorming of de publieke opinie. Ook door middel van overnames of investeringen trachten staten informatie te bemachtigen of strategische afhankelijk-

heden te creëren. De MIVD onderzoekt deze thema's vanuit militair perspectief. In 2020 vergroot de MIVD de inzet op deze thema's.

Radicalisering en extremisme

Het onderzoek naar mogelijke vormen van radicalisering onder defensiepersoneel wordt gecontinueerd in 2020. Oogmerk van dit onderzoek is ongewenst gedrag tijdig te signaleren. De MIVD adviseert over te treffen maatregelen om deze dreigingen te signaleren en het hoofd te bieden. Het bevorderen van *awareness* en *understanding* vereist permanente aandacht.

Hoofdlijnen andere taken en doelstellingen 2020

Naast de hierboven beschreven prioriteiten en accenten, wordt hieronder inzicht gegeven in de overige taken en doelstellingen voor 2020.

Veiligheidsonderzoeken

De gezamenlijke Unit Veiligheidsonderzoeken (UVO) van de MIVD en de AIVD verricht veiligheidsonderzoeken als bedoeld in de Wiv 2017 en de Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo). Zoals gemeld in de Kamerbrief over de opbrengsten van het programma Behoud en Werving die de Staatssecretaris van Defensie uw Kamer op 15 mei jl. heeft toegestuurd (Kamerstuk 34 919 nr. 38) geldt voor de MIVD dat de doorontwikkeling van de UVO en de overgang naar een ander ICT-systeem meer tijd en capaciteit kost dan voorzien. De MIVD voldeed in 2019 niet volledig aan de norm voor de doorlooptijden van veiligheidsonderzoeken. Er zijn inmiddels maatregelen getroffen om de achterstanden weg te werken, waaronder het tijdelijk beschikbaar stellen van extra capaciteit.

Industrieveiligheid

De regeling Algemene Beveiligingseisen Defensieorderbedrijven (ABDO) schrijft voor dat Defensieorderbedrijven worden geautoriseerd. Voor de implementatie van omvangrijke materieelprojecten en de uitvoering van bepaalde diensten is Defensie afhankelijk van derden. Het aantal te autoriseren bedrijven neemt toe, evenals het aantal geautoriseerde bedrijven dat periodiek geauditeerd moet worden.

Naast autoriseren en auditeren zal de MIVD in 2020 eveneens onderzoek doen naar spionage- en cyberactiviteiten die vreemde mogendheden mogelijk tegen de Defensie-industrie ontplooiën. Aandacht gaat in het bijzonder uit naar de bedrijven die betrokken zijn bij de vervangingstrategieën van defensiematerieel.

Het aantal te autoriseren en te auditeren bedrijven blijft in 2020 derhalve een prioriteit.

Personeel

De MIVD maakt een ingrijpende groei en transitie door. In 2020 spant de MIVD zich opnieuw in nieuw personeel te werven en zittend personeel te behouden. Instroom van nieuw personeel gaat gefaseerd, rekening houdend met het absorptievermogen van de dienst. Leidend beginsel blijft kwaliteit.

Co-locatie MIVD en AIVD

De co-locatie voorziet in gezamenlijke huisvesting van de MIVD en de AIVD. Door middel van de Kamerbrief op 1 juli 2019 (Kamerstuk 30 977, nr. 155) is het voornemen van gezamenlijke huisvesting door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en mij herbevestigd. Gezamenlijke huisvesting wordt volledig gerealiseerd binnen de begrotingen van de ministeries van BZK en Defensie. Naar verwachting wordt de gezamenlijke huisvesting voor de MIVD en de AIVD opgeleverd in 2028 en in gebruik genomen in 2029.

Rapportage en verantwoording

Met deze jaarplanbrief geef ik u inzicht in de prioriteiten en accenten voor de MIVD in 2020. Verantwoording over de uitvoering van het jaarplan wordt in het openbaar afgelegd door middel van het jaarverslag van de MIVD. Tussentijds wordt over de voortgang gerapporteerd via periodieke voortgangsrapportages. Deze voortgangsrapportages worden gedeeld en besproken met de CIVD.

De Minister van Defensie,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten